

"Gerçeklerin üstesinden gelemeyen kendine bir varoluş yarat, benim kendimden bıktığım zamanlar kendime bir kişilik yaratmam gibi."

Strindberg

Yazı yeni bir varoluşun aracı olabilir mi? Dahası varoluşun sürekliliğinin aracı? İnsanlık tarihine şöyle bir bakmak belki de bu soruyu kolayca yanıtlamak için yeterli. Ama ya tek tek insanların kişisel tarihleri, onların yeni bir varoluş yaratabilmeleri, kurmaca kişiler olarak yaşam sürmeleri olası mı? Başa çıkılmayan gerçeklerin hiçleştirdiği bir bireyin, ölümün tek gerçek olduğu duygusunu aşmasının, yaşamını anlamlı kılarak sonsuzluğa yaklaşmasının da bilinçli bir yolu olabilir mi yazı? Bedenin yok olması ama kurmaca kişilikler içinde yeniden yaşam bulması; o zaman ne gerçekten ölü ne gerçekten yaşayandır, ama farklı bir varoluşun içinde yazınla ve okuyanla yaşam bulandır. Yazının yarattığı dünyada gerçek üzerine temellenmiş ama kurmaca olan, böylece farklı bir varoluş biçimini kodlayan, gerçek ve kurmaca arasında zamanlan ve âlemleri sürekli kılan bir alanda mürekkep lekesinden yeniden doğmayı bekleyen yaşamlar. Yazının gücüyle kutsal kitaplardan günlüklerle, mektuplara değin yazâr-yapıt-okur üçgeninde arafta yaşayanlar. Sürüp giden, birbiriyle iç içe giren hikâyelerin ördüğü ağ yazının evreni bir anlamda ve bu evren hem zamanın içinde hem dışındadır, hem gerçek hem değil.

Âlemlerin Sürekliliği ve Diğer Hikâyeler, kendini ve nasıl yazıldığını anlatan bir öykü kitabının, bu kitabın yazarının ve yazılma aşamasındaki tek okurunun kendilerini metinlerarası bir dünyada varetme sürecini, edebiyatı ve kurmaca yazarın yazdığı yeni bir varlık kazandırdığı iç dünyasını, düşlerini konu alan bir

Hem Gerçeksin Hem Değil

FAKİYE ÖZSOYSAL

kitap. Okuma sürecinin sonuna gelindiğindeyse bir öykü kitabı olma Özelliğinden çok farklı bir anlam boyutuna ulaşıyor ve aslında ölümle yaşam arasında bitmeyecek bir hikâyenin anlamı bulgulanıyor. Yazar, kurgusal açıdan okuru, bir bulmacanın parçalarını tamamlamaya yöneltirken, gerçek ve kurmaca arasında iç içe girmiş, sınırları belirsiz birçok boyutu da ortaya koyuyor. İki bölümden oluşan kitabın birinci bölümünde birbirinden bağımsız gibi görünen öykülerle bir öykü kitabı okuduğunu düşünen okur, *Âlemlerin Sürekliliği* başlıklı ikinci bölümle beraber, kitabın kurmaca yazarının yazdığı öykülere yaptığı göndermelerle ilk bölümdeki *Diğer Hikâyeler'e* farklı bir gözle bakmaya başlıyor. Böylece zamansal olarak aynı andalık içinde, kendini yazan bir kitapla karşılaşılıyor. Okudukça tamamlanan parçalar arasında yazının da geniş evreni görünür hale geliyor. Bu anlamda, Cem adlı gazeteci-yazar olan kurmaca kişilik, bu kişiyi yaratan kurmaca yazar ve onun kurmaca yaşantısı üzerine temellenen öyküler, ölüm döşegindeki kur-

maca okuru ve kitabın bütünü yazan gerçek yazarın metinlerarası örgüsünde canlanan yazarlar, yaşantılar kurgunun sınırsız alanında yaşamı yazıyla yeniden ve yeniden kurarken, âlemlerin sürekliliği iç içe ilerliyor, yazıldıkça gerçeklik kazanıyor.

Kitaba içerik açısından yaklaştığımızda, başa çıkamadığı bir dünyada bireyin yalnızlığını, güvensizliğini, düş kırıklığını, mutsuzluğunu, yaşamına yazıyla, öykülerle anlam katma ya da yaratma arayışını görmekteyiz. Yazı, başlangıçta böyle bir birey için gerçeklerden kaçış ve aşırı öznelci bir tutumun somutlanması gibi görünürken, kitap ilerledikçe gerçeklerle ve iç dünyayla hesaplaşmanın bir aracı durumuna geliyor, sonraki aşamadaysa yeni bir varoluşun umudu halini alıyor ve öyküler yaşama bağlanmanın bir yolu oluyor. Bu tür bir yaklaşımdan bakarak, söylediklerimizi soyutlayıp daha geniş bir alana yayarsak, insanlığın da kendini yazıyla, öykülerle varettilğini, varlığını yazıyla anlam kazandırdığını, varlığını yazıyla sürekli kıldığını söyleyebiliriz. İnsanlık da, sözcüklerin ürettiği bir dünyada, kutsal kitaplarda anlatılanlardan, çeşitli ideolojilerin anlatıklarına kadar aslında birbiriyle bağlantılı ortak öykülerin içinde ve peşinde yürümekte. Bu anlamda gerçek-kurmaca ve okur-yapıt ilişkisinin, insan yaşamlarını, kişisel tarihleri ve dünya tarihini yönlendiren, kurgulayan ve yazıldıkça inandırıcı bir gerçekliğe dönüştüren, aktarılan bu bilginin yaşamasını sağlayan bir yanı olduğunu da düşünebiliriz. Yıkılan ve yeniden yaratılan bir benlik, yıkılan ve yeniden yaratılan bir yeryüzü, ölüme yazgılı, sonlu bir yaşamın trajikomik durumunun üstesinden gelmek için, ortak bilinç dışını değiştirerek yazmayı ve anlatmayı sürdüreceği öykülerin temel ögesi belki de.